

ЛІТЕРАТУРА:

1. Буда В.А.Лінгвостилістика сучасного історичного роману про добу козацтва (60-90рр. ХХ ст.). – К.: Рідна мова, 1998. – 164с.
2. Коваль А.П. Практична стилістика української мови. – К.: Вища школа, 1987. – 352с.
3. Кучеренко І.К. Порівняльні конструкції мови в світі граматики. – К.: Видавництво Київського університету, 1959. – 108с.
4. Павленко Є.І. Порівняння як граматична і стилістична категорія//Мовознавство. – 1970. – №3 – С.78-85.
5. Пономарів О.Д. Стилiстика сучасної української мови. – К.: Либiдь, 1993. –247с.
6. Романчук Л. Місто карликів 2. – Тернопіль: Богдан, 2010. – 256с.

Кондратюк Г.

Науковий керівник – доц. Сеньовська Н. Л.

**ПРОФІЛАКТИКА НЕГАТИВНИХ ЗВИЧОК У ШКОЛЯРІВ
ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ**

Головні цінності суспільства – це життя і здоров'я людини. В умовах ускладнення життя, міжособистісних зв'язків і стосунків державний курс освітньої політики в Україні передбачає пропаганду здорового способу життя, виховання здорового молодого покоління, якому жити і працювати в новій державі. Здоров'я, перш за все, спосіб життя людини. Це той стиль, який людина вибирає для себе, і саме він визначає, досягне людина благополуччя чи ні. Добре здоров'я містить у собі всі цілі в житті людини, інтереси і корисні звички. Проте у кожного з нас є свої слабкості, які по-різному відображаються на нашому способі життя, соціальному стані та здоров'ї. Окремі (куріння, алкоголізм, вживання наркотиків) стають шкідливими звичками. Вони є у більшості людей в усьому світі, тому в навчальних закладах, а особливо в школах, актуальна профілактика шкідливих звичок. Особливо ця практика актуальна в роботі з підлітками. Доведено, що 75% хвороб у дорослих є наслідком умов життя у дитячі та підліткові роки. До найпоширеніших відносимо такі:

- куріння;
- алкоголізм;
- наркоманія та токсикоманія.

Мета статті – висвітлити особливості профілактики шкідливих звичок у підлітків.

Якщо виходити з результатів соціологічних досліджень, проведених серед підлітків, то можна стверджувати, що тютюн, слабо- та середньоалкогольні напої (вино, пиво) уперше в житті вживають у віці 11-13 років. Перше вживання міцних алкогольних напоїв (горілка, коньяк, лікери) припадає на вік 12-15 років з максимальними показниками у 14-річному віці. Дані щодо наявного досвіду тяжких ступенів сп'яніння та спроб «похмелитися» віддзеркалюють високу інтенсивність алкоголізації у дитячому середовищі. Таким чином, у віці 15-16 років переважній більшості молодих людей вже відома дія багатьох незаборонених психоактивних речовин. Для України проблема поширення шкідливих звичок серед молоді є актуальною, адже внаслідок цього суттєво погіршилися показники здоров'я населення, зокрема захворюваності, інвалідизації та смертності.

Батьки, їх виховання, атмосфера у сім'ї ще з самого народження активно впливають на дитину і тут дуже важливо, як сформується її світобачення, яких принципів вона буде дотримуватися надалі, які орієнтири поставить для себе. І дуже часто саме неблагополуччя у сім'ї, погане ставлення батьків до власних дітей, матеріальна скрута у родині ведуть до виникнення шкідливих звичок, а у майбутньому – до зловживання алкоголем, тютюном та наркотичними чи токсичними речовинами.

Проте головна роль у профілактиці негативних звичок у дітей підліткового віку віддається саме школі, в якій вони проводять більшу частину часу і саме тут формуються стандарти поведінки.

Серед всіх методів, котрі застосовуються в процесі соціально-педагогічної профілактики тютюнопаління, алкоголізму та наркоманії серед підлітків, необхідно розглянути методи профілактичної інтервенції. За їхньою допомогою здійснюється безпосередня взаємодія суб'єктів, які реалізують профілактичні програми, та підлітків, на котрих вони спрямовані. Профілактична інтервенція – це цілеспрямований вплив на підлітків, включених у групу профілактики, з метою

зміни їхнього ставлення до тютюнопаління, вживання алкоголю і наркотиків, та подолання їх суб'єктивних уявлень, поглядів, переконань, мотивів, інтересів, звичок, стереотипів поведінки, ціннісних орієнтацій, котрі призводять до даної проблеми. Профілактична інтервенція повинна допомогти підлітку змінити свою поведінку, навчити контролювати її.

Умовно розрізняють три компоненти, котрі визначають поведінку підлітка: когнітивний (міркування, думки, уявлення, переконання, погляди, стереотипи мислення); афективний (емоції, почуття, переживання, бажання, спонукання); поведінковий (стереотипи поведінки, вміння, звички, навички). Саме ці компоненти формують установку підлітка, котра визначає його поведінку в конкретній ситуації. Основні методи профілактичної інтервенції: Бесіда – обговорення з підлітками проблеми тютюнопаління з метою виявлення, формування або корекції їх позиції з цього питання.

Вправління – виконання певних дій, спрямованих на розвиток умінь та формування навичок соціально значимої поведінки.

Диспут – спеціально організоване обговорення даної проблеми, котре передбачає зіткнення різних точок зору.

Створення ситуацій морального вибору – відтворення в лабораторних умовах проблемних ситуацій.

Формами соціально-педагогічної профілактики тютюнопаління, алкоголізму та наркоманії серед підлітків у сучасній школі є такі:

- уроки валеології та охорони життя і здоров'я;
- факультативні заняття з даної проблеми;
- відеолекторії, усні журнали;
- тематичні виховні години, соціально-психологічні тренінги, зустрічі з медичними працівниками, представниками правоохоронних органів;
- добротинні акції, зустрічі з підлітками, котрі позбавилися шкідливих звичок, тематичні вечори, вечори запитань і відповідей, конференції, КВК, спортивні свята, круглі столи;
- тематичні години інформації, профілактичні консультації, випуск шкільних засобів інформації, перегляд й обговорення документальних фільмів;
- ігрові години, вечори відпочинку, тематичні виставки, тематичні конкурси.

Однією з найефективніших форм та методів профілактики є ряд тренінгових програм для дітей та підлітків по профілактиці негативних явищ. Тренінг суттєво відрізняється від традиційних форм роботи з дітьми та підлітками, оскільки зорієнтований перш за все на запитання та пошук. Серед усіх інноваційних форм роботи з підлітками вони розвиваються найбільш динамічно. Ефективністю, внутрішньою відкритістю, конфіденційністю, психологічною атмосферою, індивідуальною й груповою рефлексією тренінги приваблюють усіх учасників. Для того, щоб успішно і результативно провести тренінгові заняття, потрібно приблизно хоча б за місяць до проведення підготувати проект заняття, в якому чітко вказати: тему, сценарій проведення тренінгу, докладний план бесіди, тези лекції, перелік прикладів і ситуацій, що можуть бути використані в тренінгу, зміст практичної частини, роздавальний матеріал, методика проведення занять, методика використання наочності. Головне під час тренінгу – не обманювати. Інший важливий принцип – конфіденційність усього, що відбувається, без якої неможливо створити атмосферу психологічної безпеки й саморозкриття. Подробиці проведення заходу не виносяться за межі приміщення. Учасники не мають боятися, що зміст їхнього спілкування може стати загальновідомим. Результативність тренінгу багато в чому залежить від того, наскільки ретельно і продумано ведеться підготовка до нього, від розмаїтості методів проведення. У зв'язку з цим усі питання, розглянуті разом з підлітками, дуже доцільно буде винести на обговорення медичних працівників, соціальних педагогів та психологів школи та району.

Отже, основними методами профілактики негативних звичок у підлітків сьогодні є: бесіди, вправління, диспути, створення ситуацій морального вибору та тренінги. Профілактика негативних звичок у школярів є надзвичайно важливою, адже саме тут формуються стандарти поведінки дітей. Саме у цей час можна спрямувати їх на вірний шлях, направити енергію у правильне русло. Найпоширенішими формами такої роботи стали: тематичні виховні години, соціально-психологічні тренінги, добротинні акції, тематичні вечори, конференції, КВК, круглі столи, профілактичні консультації, ігрові години, спортивні свята, тематичні виставки та конкурси.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Матвеев В. Ф., Грайсман А. Л. Профилактика вредных привычек школьников: Кн. для учителя. М.: Просвещение, 1987. – 96 с.
2. Маюров А. Н. Антиалкогольное воспитание: Пособие для учителя. – М.: Просвещение, 1987. – 189 с.
3. Шеремет І. В. Педагогічні основи антиалкогольного й антинаркотичного виховання учнівської молоді засобами фізичної культури.

Корнійчук А.

Науковий керівник – доц. Бородіца С.В.

СВІТОГЛЯДНІ ЗАСАДИ ТВОРЧОСТІ ПОЕТІВ «ПРАЗЬКОЇ ШКОЛИ»

Актуальність теми. Поети «Празької школи» намагалися вписати українську літературу в європейський контекст, насамперед через її прилучення до модернізму. За умов відсутності власної держави модерністський дискурс часто поглинався національним, але ознаки модернізму спостерігаємо у поетичній творчості усіх «пражан», хоча вони ще не становили цілісної системи. Так, яскравим прикладом модерністського стилю є поезія Н. Лівницької-Холодної, яка репрезентує водночас органічний синтез модернізму і національного дискурсу [3, 72–73].

В «одержимій» поезії «приречених на вигнання» представників «Празької школи» виразно відчутна неоднорідність світоглядно-мистецьких інтенцій, яка зумовила їх розмежування: не тільки призвела до «самоспалення» (О. Лятуринська, О. Ольжич, О. Теліга), а й до мистецької еволюції (Є. Маланюк, Юрій Клен, Н. Лівницька-Холодна, Г. Мазуренко).

І. Фізер, хоч і звертався до поезії «пражан» лише принагідно, спростовував упередженість окремих оцінок, зокрема щодо пражанського «волонтаризму». «Вісниківці (або бодай більшість з них), – стверджував він, – не поділяли головної тези волонтаризму про те, що остаточною дійсністю є воля. Коли б це так було, в їхній поезії не було б нічого більше, тільки те, що психологи називають «дефінітивною аксіомою супроти зовнішнього стимулу», а в їхньому випадку супроти політичного статусу України» [7, 13–32.]. Усвідомлення авторами свого обов'язку, на його думку, не стало «поетизованою програмою бундючного патріотизму».

Зазначене вище дозволяє говорити, що творчість представників «Празької літературної школи» потребує системного вивчення і всебічного аналізу, які б, у першу чергу, ґрунтувалися на авторитетних виданнях їх творів. Над дослідженням різних аспектів творчої діяльності «пражан», крім згаданих авторів, продовжують працювати З. Гузар, Н. Заверталюк, О. Климентова, Г. Клочек, Л. Куценко, О. Легка, Н. Миронець, І. Набитович, В. Просалова, В. Сарапін, Г. Сварник, Г. Сивокінь, Б. Червак та інші. Якщо у дослідженні спадщини Є. Маланюка, Юрія Клена, О. Теліги, О. Ольжича помітні зрушення, то вивчення творчості інших «пражан» здійснюється надто повільно або ще й не розпочато (Г. Мазуренко, І. Ірлявський, М. Чирський, М. Грива та ін.). У цьому контексті українське літературознавство і сьогодні перебуває на стадії накопичення емпіричного матеріалу, осмислення окремих художніх явищ чи літературних постатей. Тому гострою постає проблема «персоналізації» «Празької поетичної школи», окреслення її часових і просторових меж, з'ясування впливу на літературний процес у діаспорі й Україні. Всебічне осмислення феномена «Празької літературної школи» сприятиме створенню цілісної концепції українського літературного процесу ХХ ст.

Мета дослідження – осмислити концептуальні й естетичні основи «Празької поетичної школи» як літературного феномена, цілісно проаналізувати художню своєрідність творчого доробку письменників - «пражан» у системі індивідуально-неповторних ознак: жанрових, естетичних, образних та ін.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких важливих завдань:

- дослідити поезію «пражан» в українському літературному дискурсі 20-30-х рр. ХХ ст.;
- обґрунтувати стильову домінанту «Празької школи»;
- визначити ознаки неоромантичного стилю у версифікаційній техніці митців;
- розкрити історіософську концепцію митців «Празької поетичної школи»;
- окреслити художнє новаторство поетів - «пражан» у літературному процесі ХХ ст.